

NOOIT MEER STRAFWERK

Hoe mooi een beroep ook is, elke baan heeft minder leuke kanten. Voor de meeste hoboïsten en fagottisten is dat zonder aarzelen het zelf maken van hun rieten: een essentieel en tegelijkertijd tijdrovend onderdeel van het vak. Hoboïste Nicoline Alt en fagottist Jos de Lange vertellen hoe de verwerving van de rietsnijmachines dankzij de Stichting Donateurs en Concertvrienden, hun vak lichter maakte.

Dienstbaar

'Een warm bad, een warm geluid', Nicoline verwoordt wat een goed riet voor haar betekent: 'En passend bij mijn functie als tweede hoboïst; zachte en lage inzetjes moeten makkelijk aanspreken.' Voor Jos moet het riet zorgen dat alles vanzelf gaat, alsof je vergeet dat je een instrument bespeelt. Hij zingt een loopje omhoog: 'ba da ba daa'- en weer omlaag: 'bie die ba doe waa. En niet: "ba da ba èèèèèh" - geforceerd dingen doen. Ik zoek een riet dat dienstbaar is aan wat ik muzikaal wil doen.' Nicoline vult aan: 'Het moet jou helemaal volgen, dan heb je het gouden riet.'

Omdat het moet

Rieten zijn zo persoonsgebonden dat ze voor professionele hoboïsten en fagottisten niet in de winkel te koop zijn. Voor één goed riet moet je bovendien uit gemiddeld acht tot tien rieten kunnen selecteren. Bijna wekelijks een nieuw programma betekent voor een hoboïst elke week een nieuw riet. Een fagotriet gaat iets langer mee. Elke week acht tot tien rieten maken – met de hand werk je anderhalf uur aan een riet. Reken maar uit...

Zoveel jaar op topniveau spelen, zoveel jaar met de hand rieten snijden, dan moet er toch iets leuk of ontspannend zijn om het vol te houden? Jos en Nicoline zijn heel resoluut, je houdt het vol omdat het moet. Jos: 'Je kunt je niet veroorloven zonder goede rieten te zitten. Als je goede rieten hebt, ben je gelukkig. Of beter gezegd: als dat niet zo is, ben je ongelukkig.' 's Ochtends kan ik denken: doet m'n riet het vanavond nog? Gemoedsrust krijg ik alleen door veel rieten te maken. Maar er is niets leuks aan: het is oncontroleerbaar, onrendabel en er hangt veel van af.' Nicoline vult aan: 'Het is een soort strafwerk.' Meest frustrerend zijn de onzekere factoren die de weg naar het perfecte riet beïnvloeden: groeide het bamboe in de zon? Doorstond het een droge winter? Hoe is de verdeling van de nerven? Dat kan er allemaal toe leiden dat het niks wordt. Bovendien

ontwikkelde Nicoline een extreem pijnlijke schouder door de statische houding waarin ze uren per week rieten sneed. Al jaren ging ze daarom wekelijks naar de fysiotherapeut.

Rechtop in bed

In Luzern tijdens de jaarlijkse tournee werd de hobogroep uitgenodigd door de heer Bucher om zijn rietsnijmachines te bekijken. Nicoline had gehoord van de apparaten, maar kon zich er weinig bij voorstellen, behalve dat ze veel geld kostten, zeker € 6.000 à € 7.000 per stuk. 'Ik wilde me best laten verrassen, maar zou er echt geen aanschaffen. Ik gaf een onafgewerkt rietje aan meneer Bucher, hij zette het op het machientje en het machientje ging aan het werk. Ik wist niet wat ik zag. Dat apparaatje deed het werk dat voor mij zo pijnlijk en tijdrovend was - helemaal vanzelf, in anderhalve minuut in plaats van anderhalf uur. En het riet klonk mooi. Ik wist: 'Deze mega-uitvinding is de uitkomst voor mij!' Ik denk dat ik drie nachten niet geslapen heb. Rechtop in mijn bed bedacht ik me dat ik een lening moest zien te regelen, dit was de oplossing voor het probleem met mijn schouder. De rest van de tournee heb ik alleen maar lopen stralen. Alleen al de wetenschap dat zoiets bestond...' De fagottisten van het orkest wisten niet van het bestaan van de geavanceerde machines af, maar er eenmaal mee bekend ging ook voor hen een wereld open.

Het ideale profiel

De hoboïsten en fagottisten van het orkest zijn de Stichting Donateurs en Concertvrienden ontzettend dankbaar dat nu voor iedereen een rietsnijmachine beschikbaar is. Ze laten collega's en schenkers graag zien hoe gelukkig ze er mee zijn. Jos vertelt: 'We hadden als dubbelrietblazers een onuitgesproken code: niet klagen over rieten snijden. Maar nu komt opeens boven tafel wat het werk eigenlijk voor ons betekende!' De machine neemt het meest arbeidsintensieve deel van het rieten maken uit handen: het afwerken van het

Hoboïste Nicoline Alt en fagottist Jos de Lange met een donateur tijdens een demonstratie van de rietsnijmachines

basismodel totdat het een ideaal persoonsgebonden profiel heeft. Nicoline en Jos stuurden beiden een 'gouden riet' op en op basis daarvan is een mal gemaakt waarmee de machine per vierkante millimeter het specifieke profiel in het blanco houtje snijdt.

Metronoomcijfer 126

Het klinkt alsof er voor Nicoline en Jos een leven voor en na de rietsnijmachines is. Nicoline: 'Je bent nog wel zelf aan het afwerken en bijwerken tijdens het inspelen van een

riet, maar de selectie gaat veel sneller. Als na anderhalve minuut het hout barst, voelt dat anders dan na anderhalf uur. En... geen pijn meer, geen wekelijkse fysio meer!' Jos: 'Met altijd rieten achter de hand, maak ik me geen zorgen meer achterop te raken. Ik werk georganiseerder en daarom wordt het leuker. Ik combineer vaak studeren met rieten maken. Terwijl het apparaat een regelmatig schrapend geluid maakt - metronoomcijfer 126, oefen ik een loopje. En na anderhalve minuut, als ik het loopje bijna kan spelen, heb ik een riet, dat is toch leuk?!'

Werktafel van fagottist Jos de Lange

Van bamboestokje (links boven) tot hoboïetje (uiterst rechts)